

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/17/2021
Identifikačné číslo spisu: 8711200634
Dátum vydania rozhodnutia: 14.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8711200634.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej, a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu J. V. A., bývajúceho trvale v A., adresa na doručovanie Š. XXX/XX, A., zastúpeného Mgr. Adriánom Bobkom, advokátom, so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia 78, IČO: 377 47 371, proti žalovanému Y.É. B. A. F. W., so sídlom v W., V. XXXX, IČO: XX XXX XXX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s.r.o., so sídlom v Poprade, Mnoheľova 830/15, v mene ktorej koná JUDr. Ján Hudzík, advokát a konateľ, o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 C 11/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2020 sp. zn. 10 CoPr 1/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2020 sp. zn. 10 CoPr 1/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. marca 2018, č. k. 17 C 11/2011-461 rozhodol nasledovne: „I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 22.642,74 eur s úrokom z omeškania vo výške

- 6 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.02.2006 do zaplattenia,
- 7 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.03.2006 do zaplattenia,
- 7 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.04.2006 do zaplattenia,
- 7 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.05.2006 do zaplattenia,
- 8 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.06.2006 do zaplattenia,
- 8 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.07.2006 do zaplattenia,
- 9 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.08.2006 do zaplattenia,
- 9 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.09.2006 do zaplattenia,
- 9,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.10.2006 do zaplattenia,
- 9,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.11.2006 do zaplattenia,
- 9,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.12.2006 do zaplattenia,
- 9,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.01.2007 do zaplattenia,

- 9,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.02.2007 do zaplataenia,
- 9,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.03.2007 do zaplataenia,
- 9 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.04.2007 do zaplataenia,
- 8,5 % p. a. zo sumy 2.005,50 eur od 09.05.2007 do zaplataenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. II. Priznáva žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

1.1 V odôvodnení uviedol, že Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v uznesení z 10. októbra 2017 sp. zn. 13 CoPr 5/2016 ustálil nárok žalobcu na náhradu nevyplatennej mzdy vo výške 22 642,74 eur s príslušenstvom za obdobie od 1.1.2006 do 8.12.2006. Nárok na náhradu nevyplatennej mzdy si žalobca uplatnil titulom neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru zo strany žalovaného z 31.08.2005 a zo 16.12.2005, na základe právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Poprad v konaniach vedených pod sp. zn. 17C 205/2005 a sp. zn. 13 C 37/2006. Žalovaný si ako obranu v tomto konaní uplatnil do výšky uplatneného nároku žalobcu sumu vyplatenú žalovaným žalobcovi ako zmluvnú pokutu vo výške 45 514 eur (1 371 160 Sk) z 22.8.2005, v zmysle čl. I bod 6 pracovnej zmluvy, uzavretej medzi účastníkmi z 30.4.2005.

1.2. Vykonaným dokazovaním dospel súd k jednoznačnému záveru, že zmluvná pokuta žalobcovi bola vyplatená. Vychádzal z rozporných tvrdení žalobcu v priebehu konania (vyplatenie potvrdil na pojednávaní z 10.5.2011, 24.1.2012, v konaní sp. zn. 17C 205/2005 na pojednávaní z 9.12.2009, až po rozhodnutí odvolacieho súdu žalobca vyplatenie zmluvnej pokuty popieral), z daňového priznania žalobcu za rok 2005, kde uvedenú sumu priznal. Neuveril žalobcovi, že podpisy na pokladničných dokladoch, na základe ktorých mu mala byť vyplatená zmluvná pokuta, nie sú jeho, ničím tvrdené nepreukázal. Naopak, výber sumy z pokladne potvrdila svedkyňa J. V. Š.. Súd upustil od výsluchu svedkyne M. Š., kvôli pobytu v zahraničí a vzhľadom na ostatné vykonané dôkazy.

1.3 Pri svojom právnom závere vychádzal z právneho záveru vysloveného súdom v konaní sp. zn. 17C 205/2005, podľa ktorého je zmluvná pokuta v zmysle čl. I bod 6 pracovnej zmluvy absolútne neplatným právnym úkonom. Pokiaľ si aj žalovaný ako obranu uplatnil zaplataenie zmluvnej pokuty žalobcovi (ktoré možno považovať za bezdôvodné obohatenie na strane žalobcu), z ustanovení § 32 až § 35 Zákonníka práce nevyplýva možnosť uspokojenia sporných nárokov započítaním. Z uvedeného dôvodu považoval nárok žalobcu za dôvodný a priznal mu náhradu mzdy za obdobie od 1.1.2006 do 8.12.2006 i uplatnený úrok z omeškania, ako je uvedené vyššie. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 11. júna 2020 sp. zn. 10 CoPr 1/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, avšak vec nesprávne právne posúdil. Okrem iného uviedol, že v zmysle citovaného čl. 2 Zákonníka práce musí byť výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov v súlade s dobrými mravmi a preto dohodnutý nárok na zmluvnú pokutu v čl. I bode 6 pracovnej zmluvy je absolútne neplatným právnym úkonom aj vzhľadom na to, že § 20 ods. 1 Zákonníka práce zabezpečenie zmluvnou pokutou neuvádza. Preto pokiaľ bola vyplatená zmluvná pokuta 45.514,- eur žalovaným žalobcovi (v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka) vo vyššej výške než uplatnený nárok žalobcu na vyplatenie mzdy, podľa názoru odvolacieho súdu by nemala byť priznaná súdna ochrana nároku na náhradu mzdy v celkovej výške 32.088,- eur. Vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, či bola suma 1.371.160,- Sk žalobcovi vyplatená, pričom žalobca sponchyboval svedkyňu J. V. Š. (pracovala ako ekonomická pracovníčka a v odôvodnení sa uvádza, že raz potvrdila výber sumy zmluvnej pokuty a inde, že nevedela potvrdiť jej fyzické vyplatenie) odvolací súd uviedol, že žalobca priznal vyplatenie zmluvnej pokuty v uvedenej výške, keď následne po tom, ako začalo byť reálne, že z tejto sumy by mohla byť kompenzovaná jeho pohľadávka, začal jej vyplatenie popierať. Žalobca ani nijak vierohodne nevysvetlil súdu, prečo zmluvnú pokutu priznal v daňovom priznaní za rok 2005, jeho obranu považoval v tejto súvislosti za absurdnú. Pokiaľ žalobca navrhol vypočítať ďalšiu svedkyňu, od ktorej výsluchu v priebehu konania upustil, samotná skutočnosť, že táto svedkyňa bola jednou z dvoch zamestnankýň pracujúcich v pokladni u žalovaného neznamena, ak nebola prítomná pri vyplatení zmluvnej pokuty, že k vyplateniu nedošlo. Navyiac, z pokladničného dokladu nevyplýva, že túto sumu za

žalovaného vyplatila žalobcovi Q. T., resp. M. Š.. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 v spojení s § 255 a § 262 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu. Namietal, že súdy nevykonali ním navrhnutý výsluch svedkyne M. Š., ktorým by sa preukázalo, či skutočne došlo alebo nedošlo k zaplateniu zmluvnej pokuty v prospech žalobcu, nakoľko táto svedkyňa pracovala u žalovaného ako jedna z dvoch pokladničok a musela ako osoba zodpovedná za stav pokladne o tejto okolnosti vedieť. Odvolací súd neprihliadol na to, že poukázal na jeho vyjadrenie k odvolacej námietke v predchádzajúcom odvolaní, že v prehlásení Q. T. uviedla, že v rozhodnom čase žalovaný viedol dve pokladne, pričom jednu spravovala práve označená Q. T. a druhú označená svedkyňa M. Š., že nikdy nebola prítomná pri vyplácaní zmluvnej pokuty žalobcovi z pokladne žalovaného a že počas rozhodného obdobia nikdy finančná hotovosť v pokladniach žalovaného nepresahovala sumu 500.000,- Sk. Napriek tomu súd ani jednu zo svedkýň nevypočul. Nakoľko vykonané dokazovanie nepreukazuje závery, ku ktorým dospel odvolací súd, považuje rozhodnutie za prekvapivé. Dovolateľ namietal tiež arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, ktoré odvolací súd riadne neodôvodnil, súd sa zaoberal len hodnotením dôkazov v neprospech žalobcu, nezaoberal sa dôkazmi ani argumentmi v jeho prospech. Súd nedostatočne odôvodnil svoj záver o rozpore uplatňovaného nároku na náhradu mzdy s dobrými mravmi, nijako nerozlišil nárok na náhradu mzdy do 12 mesiacov a po uplynutí 12 mesiacov v zmysle § 79 ods. 1, 2 Zákonníka práce. Žalovaný v priebehu konania ani nevyužil procesné oprávnenie navrhnúť zníženie náhrady mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov, v tejto časti bola už žalobcovi náhrada mzdy 9.445,26 eur právoplatne priznaná. Dovolateľ poukázal tiež na nekonzistentnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý na jednej strane konštatoval, že námietka vyplatenia zmluvnej pokuty z neplatného právneho úkonu bola výlučne procesnou obranou žalovaného, nakoľko započítanie v zmysle Zákonníka práce nie je možné, na druhej strane však v rozpore s touto skutočnosťou odvolací súd oprel svoje rozhodnutie o čl. 2 a § 20 ods. 1 v spojení s § 222 ods. 1, 2 Zákonníka práce a § 39 Občianskeho zákonníka, nezohľadniac skutočnosť, že v priebehu celého konania si žalovaný neuplatnil tento nárok ani vzájomnou, ani samostatnou žalobou, išlo len o procesnú obranu, predmetom konania nebolo vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcu. Odvolací súd nezohľadnil ust. § 17 ods. 3 Zákonníka práce, neplatnosť dojednania zmluvnej pokuty spôsobil sám zamestnávateľ, ktorý vypracoval neplatné znenie pracovnej zmluvy a trval na jeho zapracovaní v pracovnej zmluve a takto ju predložil zamestnancovi na podpis, preto táto skutočnosť nemôže byť na ujmu zamestnancovi a žalobcovi tak nemohla vzniknúť povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie podľa § 222 Zákonníka práce. Žalobca vzniesol aj námietku premlčania, žalovanému bola daná 3-ročná lehota, v rámci ktorej sa mohol domáhať vydania tohto bezdôvodného obohatenia, čo neurobil, preto mu nemôže byť poskytnutá neprímeraná ochrana tým, že aj keď si neuplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zákonnej lehote ako aj s prihliadnutím na to, že na tento nárok ani nebol dôvod s poukazom na ust. § 17 ods. 3 Zákonníka práce, mu bude táto ochrana poskytnutá tým, že nadobudnuté bezdôvodné obohatenie žalobcom, ktoré podľa zákona ani nie je povinný vydať, pretože právnym titulom tohto bezdôvodného obohatenia bola neplatnosť právneho úkonu spôsobená žalovaným, bude posudzovaná naproti legitímnemu, preukázanému a súdom prvej inštancie priznanému nároku na náhradu mzdy s odvolávaním sa na rozpor s dobrými mravmi.

3.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca uvádza, že v zmysle § 79 ods. 1, 2 Zákonníka práce moderovať možno výlučne nárok na náhradu mzdy, tento znížiť alebo vôbec nepriznať výlučne pri náhrade mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 157/2010, 6 Cdo 100/2016, 4 Cdo 125/2018. Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 116/2008 dospel k záveru, že rozsudok priznávajúci náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru má povahu deklaratórneho rozsudku, t. j. iba potvrdzuje už jestvujúce hmotné práva a povinnosti, odvolací súd v tomto smere absolútne nerešpektujúc túto skutočnosť, a to existenciu hmotného práva a povinnosti žalovaného nahradiť žalobcovi mzdu z dôvodu neplatného skončenia zmluvného vzťahu, čím sa odvolací súd nielen odchýlil od doktríny judikovanej dovolacím súdom, ale rozhodol v rozpore so zákonom. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca uviedol, že právna otázka, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená, je

posúdenie, či nárok na náhradu mzdy z neplatného skončeného pracovného pomeru v zmysle ust. § 79 ods. 1, 2 Zákonníka práce možno posudzovať aj podľa ustanovenia článku 2 a § 20 ods. 1 v spojení s § 222 ods. 1, 2 Zákonníka práce a § 39 Občianskeho zákonníka o výkone práva v rozpore s dobrými mravmi, o vydaní bezdôvodného obohatenia.

4. Žalovaný v podanom vyjadrení k dovolaniu ho žiadal zamietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vnesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

10. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových

zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

12. Zákonník práce v ust. § 79 ods. 1 a 2 rozlišuje v prípade neplatnej výpovede či neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru právo na náhradu mzdy, ktorá nepresahuje 12 mesiacov (ods. 1) a právo na náhradu mzdy, ktorá presahuje 12 mesiacov (ods. 2), pričom v ods. 2 výslovné upravuje možnosť povinnosť zamestnávateľa nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, či vôbec nepriznať. Bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu pri odôvodnení svojho rozhodnutia zohľadniť aj to, že predmetom konania zostalo už len právo žalobcu na náhradu mzdy, ktorá nepresahuje 12 mesiacov (§ 79 ods. 1), tak ako na to vo svojej argumentácii poukazoval aj žalobca.

13. Ak zamestnávateľ so zamestnancom neplatne skončil pracovný pomer okamžite a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, jeho pracovný pomer trvá aj naďalej a zamestnávateľ je povinný poskytnúť mu náhradu mzdy v prípade, že mu neprideľuje prácu podľa pracovnej zmluvy. Táto náhrada mu patrí vo výške priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo do času, keď skončí pracovný pomer. Táto náhrada nemá charakter ekvivalentu mzdy, ktorú si zamestnanec nemohol zarobiť preto, že mu zamestnávateľ neumožnil vykonávať prácu, na ktorú sa zaviazal podľa pracovnej zmluvy, ale má charakter satisfakcie voči zamestnancovi a súčasne sankcie voči zamestnávateľovi, ktorý bezdôvodne skončil pracovný pomer so zamestnancom (3 Cdo 36/2019). Odvolací súd v preskúmvanej veci nijako nezohľadnil práve tento satisfakčný a sankčný charakter náhrady mzdy podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce, opätovne zdôrazniac jeho odlišnosť oproti náhrade mzdy podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce, ktorá vyvoláva potrebu náležitého vyhodnotenia tejto odlišnosti, s nevyhnutnosťou dostatočne odôvodneného záveru o výsledku takéhoto vyhodnotenia.

14. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva (7 Cdo 370/2015).

15. Odvolací súd svoj záver o rozpore žalobcom uplatneného nároku na náhradu mzdy s dobrými mravmi odôvodnil v bode 62. svojho rozsudku (v ktorom riešil aj iné právne otázky) v podstate jednou vetou, poukazujúc na to, že žalobcovi bola vyplatená titulom neplatného zmluvného dojednania zmluvná pokuta presahujúca výšku náhrady mzdy. Odvolací súd však nijako nevyhodnotil všetky rozhodujúce okolnosti, ktoré vytvárajú nevyhnutný predpoklad pre komplexné posúdenie tejto otázky, napriek tomu,

že žalobca na ne opakovane upriamoval pozornosť. Aj podľa dovolacieho súdu takýmito relevantnými rozhodujúcimi okolnosťami, ktoré je pri spravodlivom rozhodnutí sporu nevyhnutné podrobne vyhodnotiť, vychádzajúc z argumentácie žalobcu, na ktorú odvolací súd dostatočne nereagoval, sú: 1. existencia právoplatného rozhodnutia o náhrade mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov bez zníženia (ak žalovaný v tejto časti sporu neuplatnil procesný návrh na primerané zníženie či nepriznanie takejto náhrady mzdy v zmysle § 79 ods. 2 Zákonníka práce, logicky o to slabšia je jeho argumentačná pozícia vo vzťahu k náhrade mzdy v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce), 2. neuplatnenie si nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného titulom prijatia plnenia z absolútne neplatného právneho úkonu (zmluvnej pokuty) zo strany žalobcu, 3. nemožnosť vzájomného započítania nároku žalobcu na náhradu mzdy a prípadného nároku žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia, nemožnosť vznesenia kompenzačnej námietky, 4. aplikácia ust. § 17 ods. 3 Zákonníka práce vo vzťahu k prípadnému nároku žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia, 5. posúdenie námietky premlčania vznesenej žalobcom v kontexte nemožnosti započítania.

16. Odvolací súd pri posúdení dôvodnosti nároku žalobcu na náhradu mzdy musí dať jednoznačnú odpoveď na zásadnú argumentáciu žalobcu, ktorý poukazuje na to, že vznesol aj námietku premlčania voči nároku žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia, žalovanému bola daná 3-ročná lehota, v rámci ktorej sa mohol domáhať vydania tohto bezdôvodného obohatenia, čo neurobil, preto mu nemôže byť poskytnutá neprimeraná ochrana tým, že aj keď si neuplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zákonnej lehote ako aj s prihliadnutím na to, že na tento nárok ani nebol dôvod s poukazom na ust. § 17 ods. 3 Zákonníka práce, mu bude táto ochrana poskytnutá tým, že nadobudnuté bezdôvodné obohatenie žalobcom, ktoré podľa zákona ani nie je povinný vydať, pretože právnym titulom tohto bezdôvodného obohatenia bola neplatnosť právneho úkonu spôsobená žalovaným, bude posudzovaná naproti legitímnemu, preukázanému a súdom prvej inštancie priznanému nároku na náhradu mzdy s odvolávaním sa na rozpor s dobrými mravmi. Pokiaľ sa odvolací súd vyjadroval k otázke premlčania (bod 76.), jeho záver o nepremlčaní nároku žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia s poukazom na to, že vzájomné pohľadávky - pohľadávka žalobcu na náhradu mzdy a pohľadávka žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia, sa stretli pred uplynutím 3-ročnej všeobecnej premlčacej lehoty, je logicky rozporný a nekonzistentný, keď na jednej strane nemožno argumentovať, že pohľadávka žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia je len obranou proti návrhu žalobcu (akú obranu má súd na mysli, keď nemôže ísť o kompenzačnú námietku?) a na druhej strane vo vzťahu k tejto pohľadávke uplatňuje pri posúdení otázky premlčania režim započítania vzájomných pohľadávok v zmysle § 580 Občianskeho zákonníka, hoci zároveň konštatuje, že započítanie pohľadávky žalobcu a pohľadávky žalovaného v režime Zákonníka práce nie je možné.

17. Dovolateľ zároveň dôvodne poukázal na nekonzistentnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý na jednej strane konštatoval, že námietka vyplatenia zmluvnej pokuty z neplatného právneho úkonu bola výlučne procesnou obranou žalovaného, nakoľko započítanie v zmysle Zákonníka práce nie je možné, na druhej strane však v rozpore s touto skutočnosťou odvolací súd oprel svoje rozhodnutie o čl. 2 a § 20 ods. 1 v spojení s § 222 ods. 1, 2 Zákonníka práce a § 39 Občianskeho zákonníka, nezohľadniac skutočnosť, že v priebehu celého konania si žalovaný neuplatnil tento nárok ani vzájomnou, ani samostatnou žalobou, išlo len o procesnú obranu, predmetom konania nebolo vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcu. Z takéhoto postupu odvolacieho súdu vyplýva porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, keď odvolací súd selektívne vyhodnotil dôkazy a argumenty svedčiace v neprospech žalobcu, pričom zároveň dostatočne jasne a presvedčivo nevyhodnotil dôkazy a argumenty svedčiace v jeho prospech.

18. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, v dôsledku čoho je potrebné konštatovať, že zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces strán sporu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude rozhodnuté odvolacím súdom prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej v súlade s ustanovením § 453 ods. 1, 3 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.